

Architektura a stavitelství v pravěku

Časová osa

- Paleolit od 500.000 – 10.000 let př.n.l.
- Mezolit od 10.000 – 5.300 let př.n.l.
- Neolit od 5.300 – 3.800 let př.n.l.
- Eneolit od 3.800 – 2.400 let př.n.l.

První úkryty člověka

- Jeskyně
- Závětrí

V době neolitu a eneolitu

- Různé druhy pravěkých domů a stanů

Pravěká obydlí

- Neolit, eneolit

Charakteristické znaky

- Úplné začátky staveb hlavně pro úkryt osob a jídla
- Použití přírodních materiálů
- Účelové stavitelství
- Objev rytmu, dominanty a měřítka

Stavební materiál

- Větve a kmeny - na všechny části staveb
- Hlína - nejčastěji dusaná
- Kameny - suché zdivo, megalitické zdivo

Konstrukce

- Kúpení hmot
- Kúlová konstrukce
- Sedlová střecha

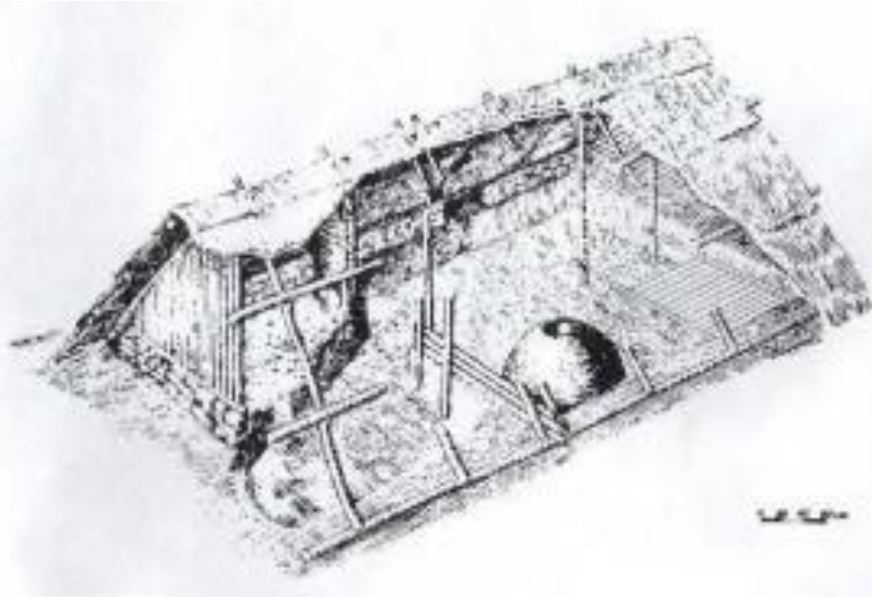
Dlouhý dům

- 5,5 – 7m široký
- 20 – 45m dlouhý
- Bez oken a ohniště uvnitř
- V době dlouhých domů nedokázali lidé tesařsky spojit 3 trámy v jednom bodě, nicméně z těchto domů vystavěli celé vesnice

Polozemnice

- polozahloubené stavby (dobrá tepelná izolace)
- uprostřed sedlová střecha
- stěna tvořena zatlučenými kůly, vypletena proutím a omazána hlínou
- střecha ze slaměných / rákosových došek

Kultové stavby

Megality

- Neopracované / částečně opracované
- Tvoří základ pro jakoukoli kamennou stavbu v pravěku
- Menhir
- Dolmen

Menhir

- Samostatně vztyčený kámen
- Kamenná řada
  - půdorys je přímka
- Kromlech
  - kamenná řada, půdorys je kruh
- Henge
  - kromlech, na vnější straně je obklopen valem nebo příkopem

- 9,5m ; 125t ; dovezen ze vzdálenosti min. 4km

- Největší menhir, 27m,
rozlomený na 3 kusy.

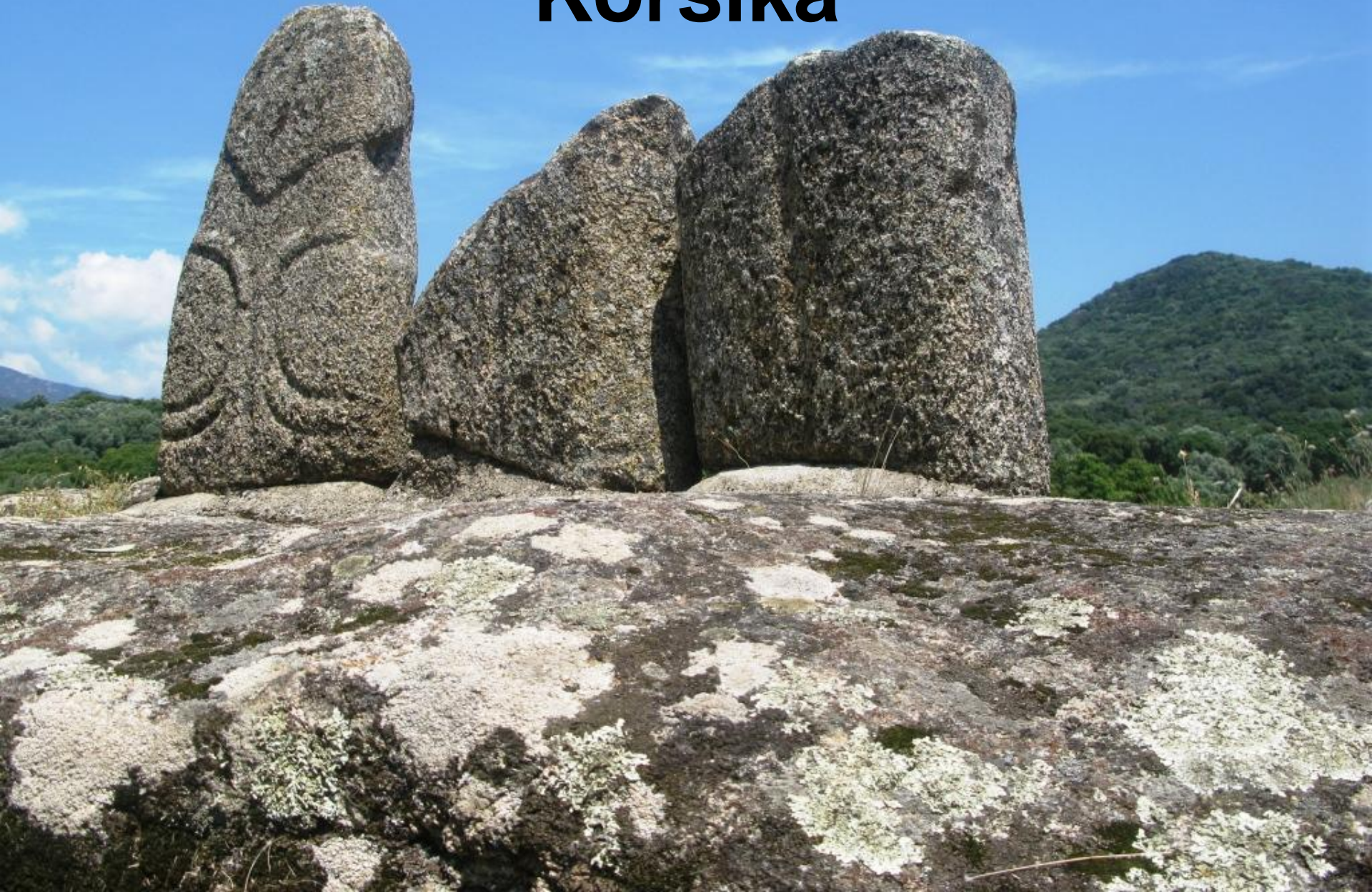
- Brogar (2500-2000 př.n.l.) – Orkneje
největší kamenný kruh světa (průměr 140m), původně tvořen 60
kameny

Korsika

Stonehenge

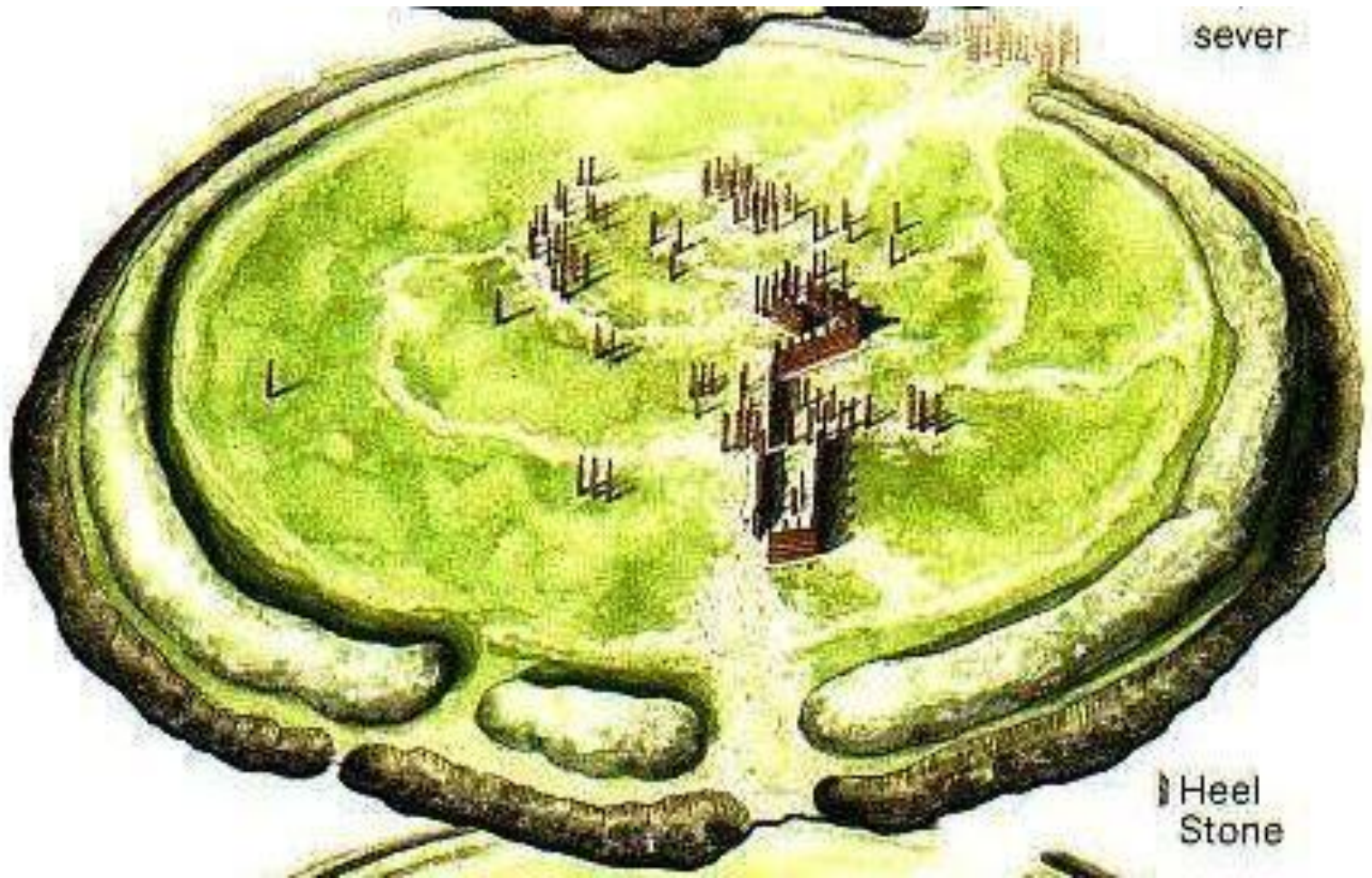

Vývojová stadia Stonehenge

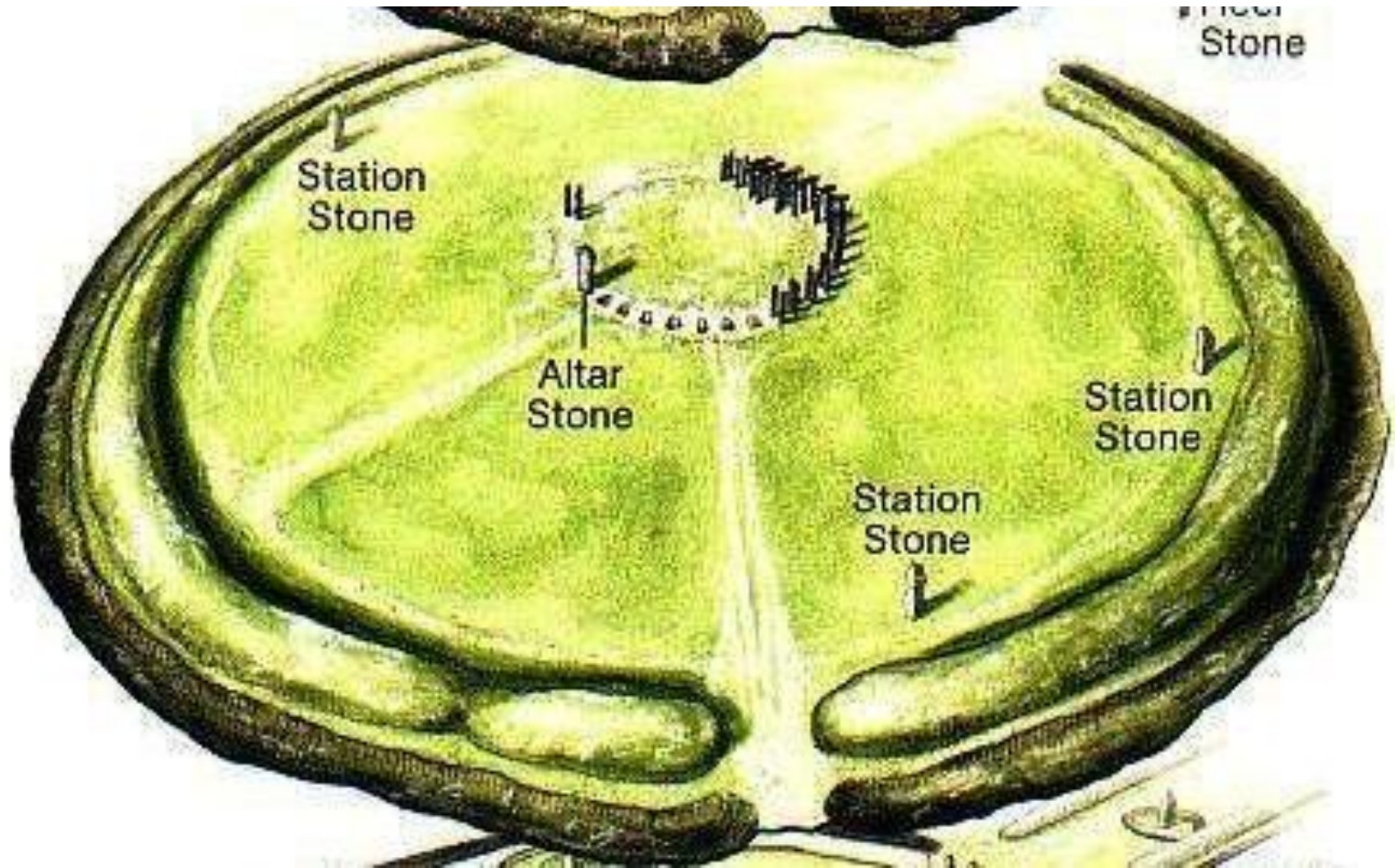
1. 3000 př.n.l - byl vyhlouben příkop a násep (průměr 114m) a 56 kulatých děr podél náspu, ve kterých mohly být ukotveny dřevěné sloupy

2. U severovýchodního vstupu byly v lineárních tvarech postaveny dřevěné sloupy vedoucí přes střed směrem k jižnímu vchodu, místo sloužilo jako pohřebiště

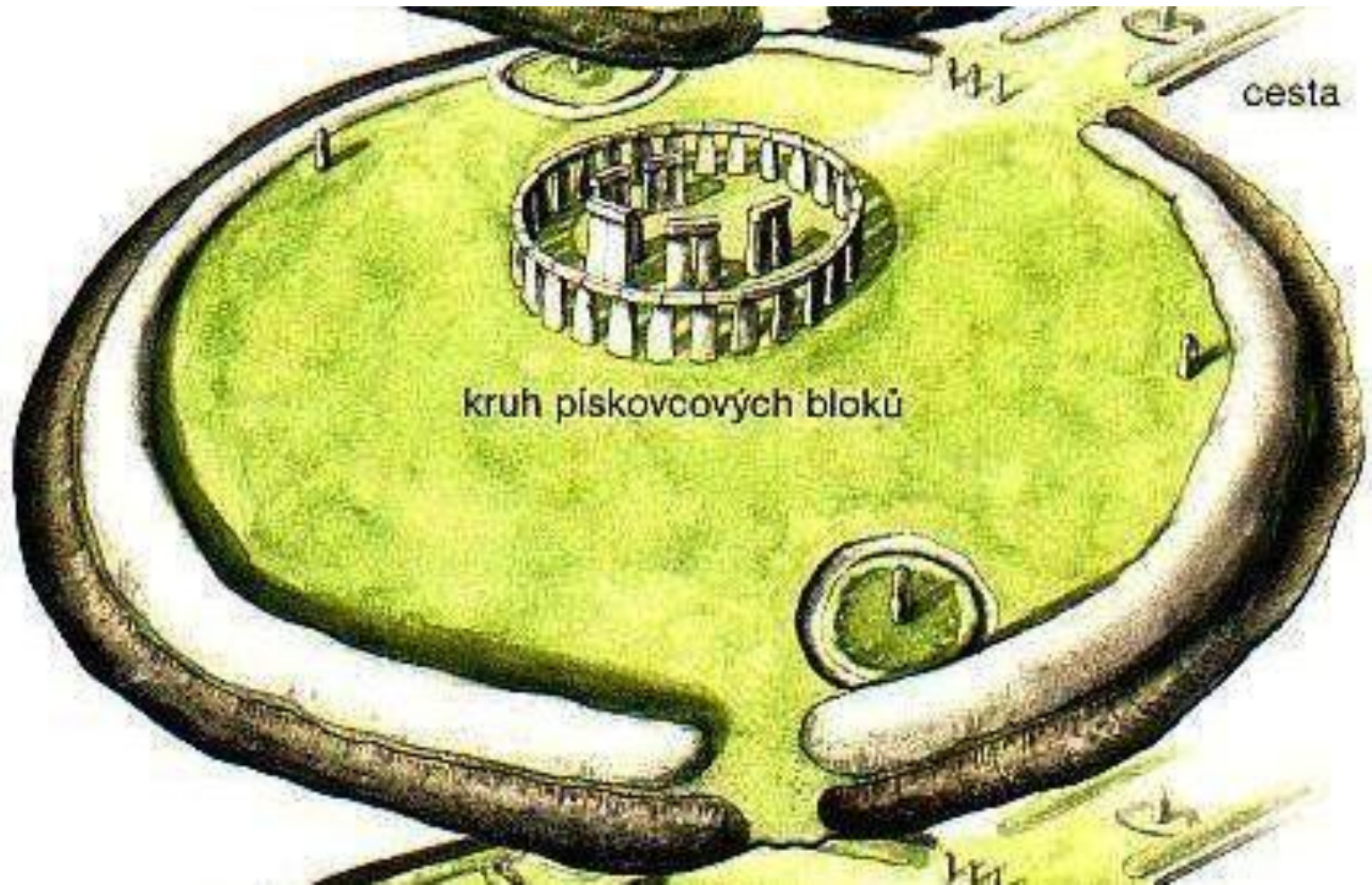

3. 2500 př.n.l – bylo postaveno kruhové nebo polokruhové uspořádání modrých kamenů vážících 4t, které byly dopraveny ze vzdálenosti 400km, přidány byly kameny známé jako Station Stone a Heel Stone u SV vstupu

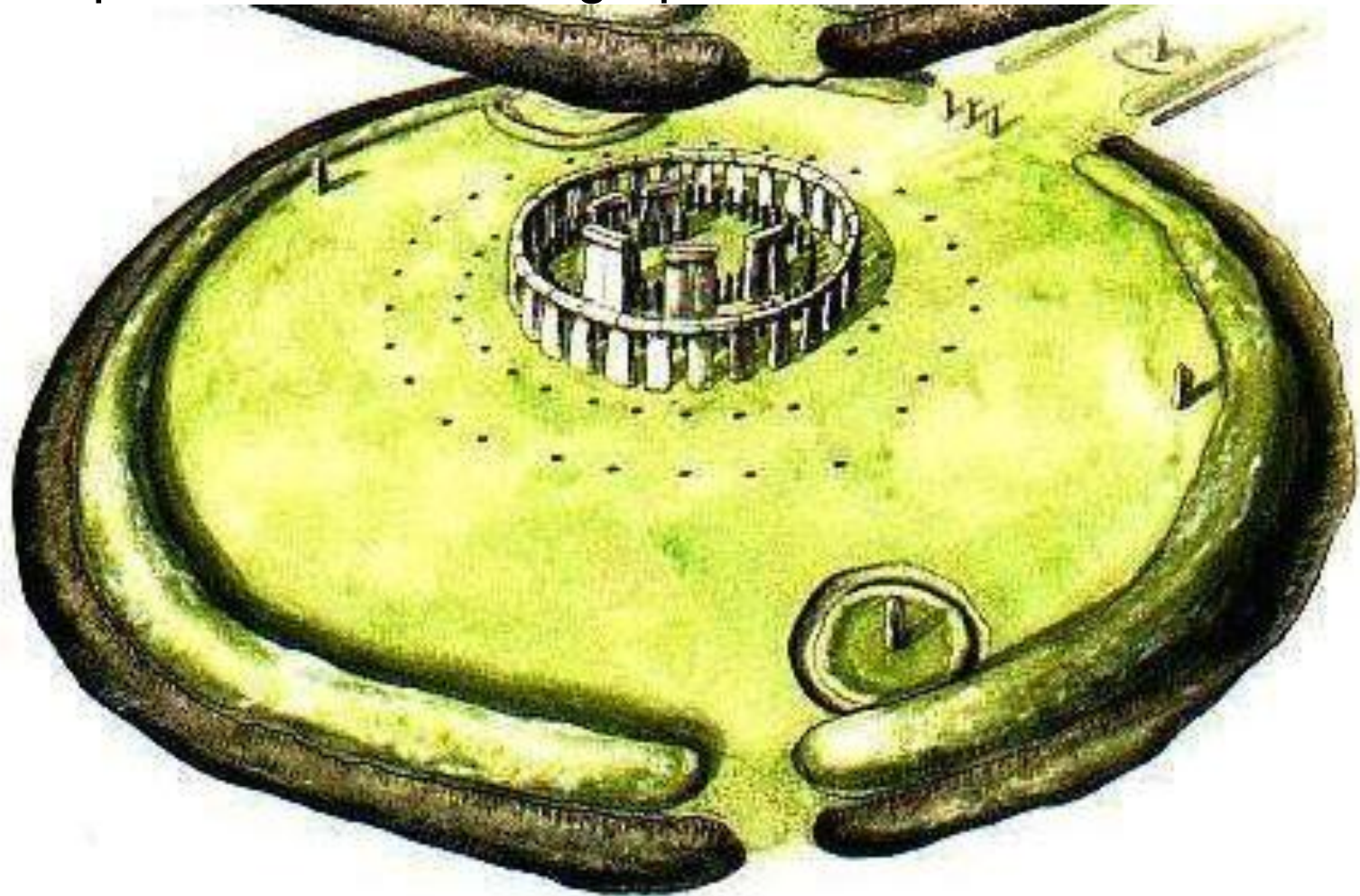

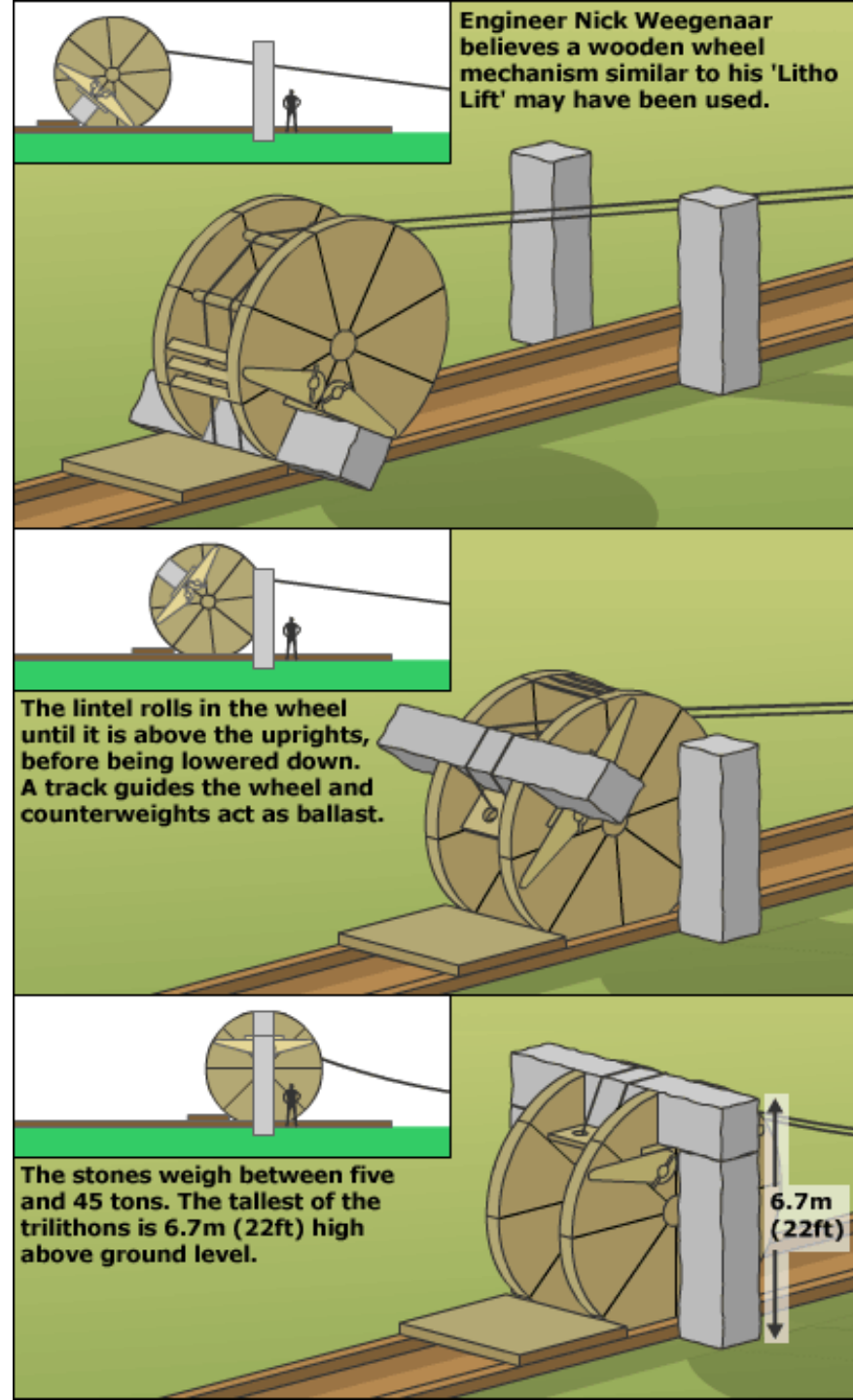
4. Byl postaven 5m vysoký kamenný kruh z 30 pískovcových bloků s překlady, uvnitř 5 trilitů (nejvyšší 7,5m), přebudován val, přidány malé kruhové náspy, k řece Avon vedla 3km dlouhá cesta lemovaná náspy a

5. Některé modré kameny byly nově rozmístěny uvnitř kruhu z pískovcových bloků do tvaru kruhu a podkovy a byl vykopán dvojitý prstenec jam. Okolo roku 1500př.n.l se Stonehenge přestal udržovat.

Okolí Stonehenge

www.satimagingcorp.com

Durrington

- byl 20x větší

Dolmen

- několik vztyčených kamenů s překladem
- Demidolmen
  - předchůdce dolmenu, dva o sebe opřené kameny
- Skříňový hrob
  - komora tvořená dolmeny, zapuštěná do země
- Chodbový hrob
  - skříňový hrob s přístupovou chodbou
- Galeriový hrob
  - chodba tvořená dolmeny, zapuštěná do země
- Trinit
  - dva opracované pilíře spojené žlaby a čepy

Kilclooney Dolmen,, Ireland

Cairn

- Kamenná struktura zakrývající megalitické hrobky

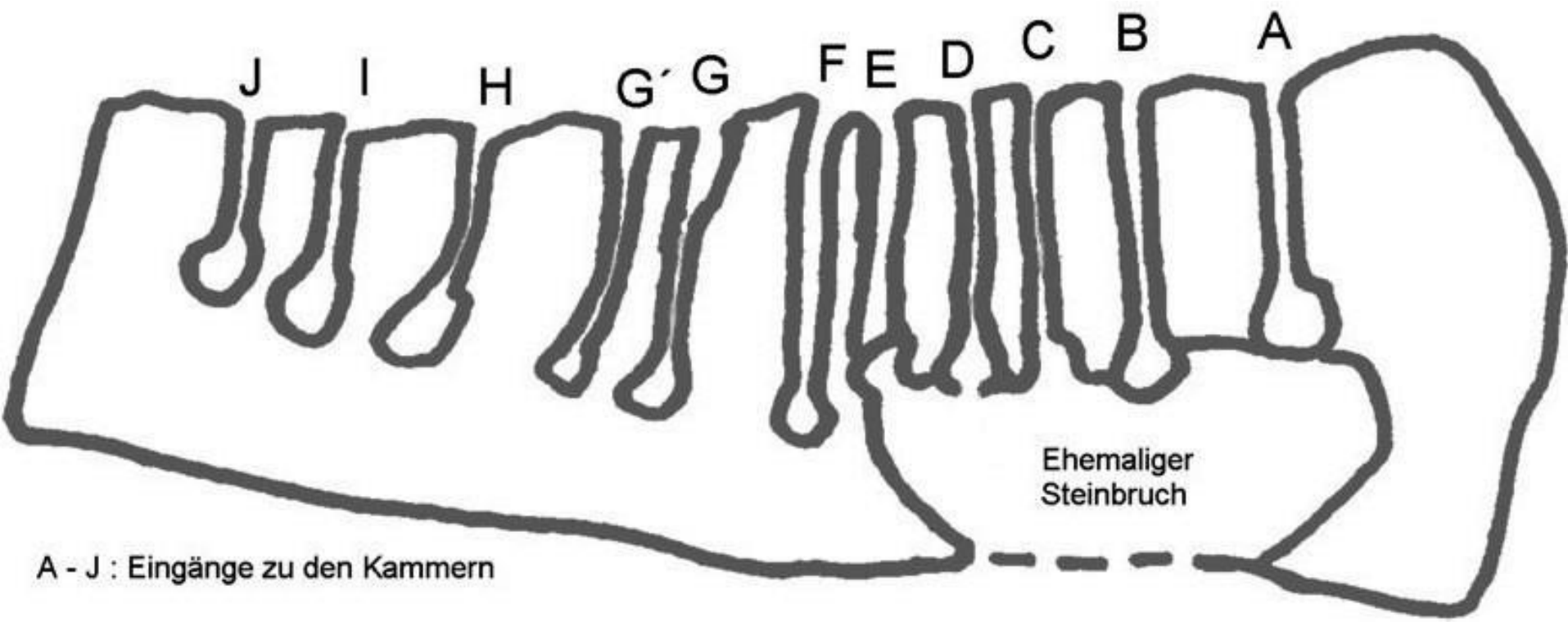
- Byl vybudován 4500 – 3900 př.n.l.
- Délka 75m; šířka 28m

CAIRN DE BARNENEZ

- 11 pohřebních komor
- Přístup dlouhý 5 – 14 m
- Chodba tvořena suchým zdivem
- Většina komor má nepravou kupoli / nepravou kruhovou klenbu
- Všechny komory byly v době objevení v neporušeném stavu

- V roce 1954 zakoupil památku stavební podnikatel a využíval ji jako lom

- Díky němu můžeme nahlédnout do nitra cairnu a zjistit, do jakých monumentálních celků byla většina dolmenů, které se dnes vyskytují na volném prostranství, původně vystavěna

Carnac

- 11 řad
- 1,165km
- Přes 3000 menhirů srovnáno od největších (3,7m) až po ty nejmenší (0,9m)

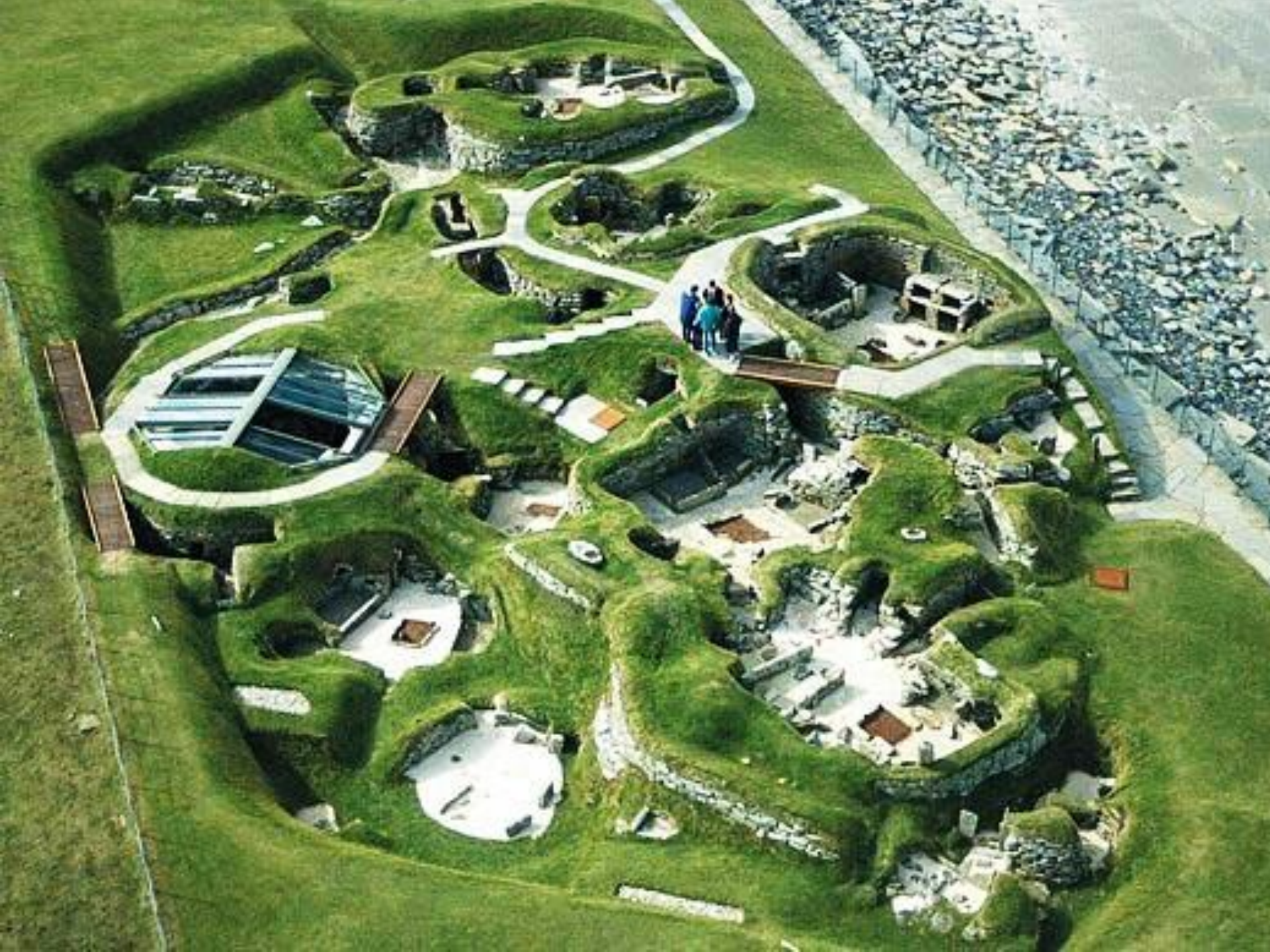

Skara Brae

Předpokládaný vzhled vesnice

- Asi 3000 př.n.l.
- 12 propojených pravěkých domů
- Kulaté zdi slouží jako ochrana proti větru
- Vesnice byla vlastně pod zemí, přikryta kopcem hlíny
- Maximální kapacita je 200 osob
- Skara Brae je světový unikát

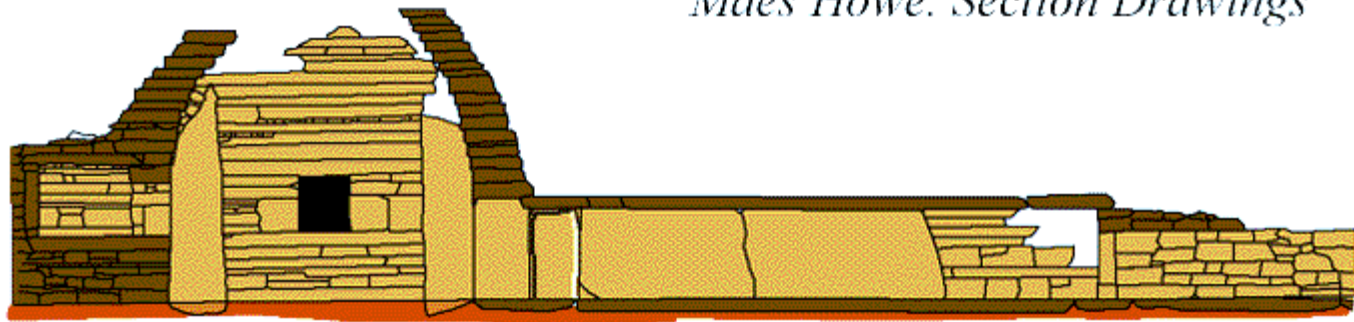
Maeshowe

- Architektonicky nejdokonalejší a nejlépe zachovalá komorová mohyla

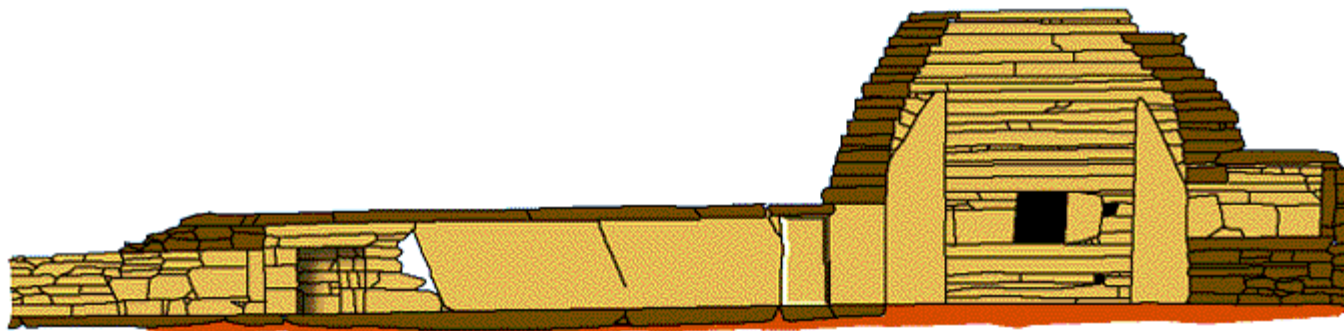

-
- The image shows the interior of an ancient stone chamber. The walls are constructed from large, roughly-hewn rectangular stone blocks stacked in horizontal courses. Two thick, vertical stone pillars support the structure. In the center, a narrow, dark passage leads away from the viewer, illuminated by a bright light source at the far end, creating a strong contrast and a sense of depth. The floor is covered with a layer of reddish-brown earth or gravel.
- **5000 let stará**
  - **Průměr místnosti 38m**
  - **Kameny na sebe dokonale přiléhají**
  - **Nejtěžší kusy váží přes 30t**

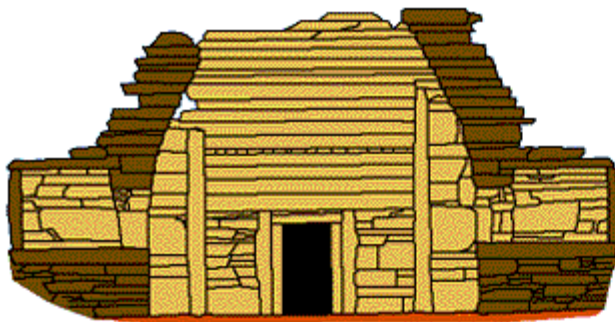
Maes Howe. Section Drawings

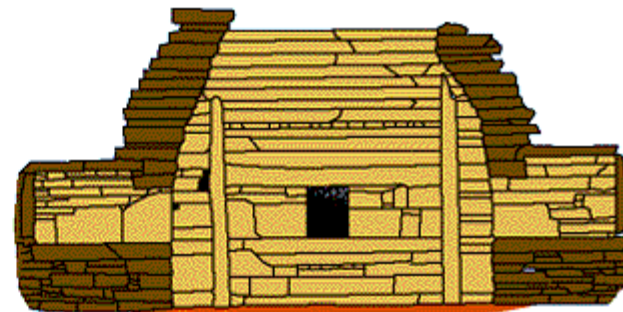
Northwest Section

Southeast Section

Southwest Section

Northeast Section

■ Clay Platform

0 5 metres

Podle mého názoru, mohou být
naši předkové na sebe opravdu
pyšní

A to je vše – sláva!!!

